



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
İKİNCİ BÖLÜM

PİTEK / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 27385/20)

KARAR

2. Madde (Usul Yönü) • Etkili Soruşturma • Faili tespit edilemeyen ateşli silah atışı sonucu bir kişinin ölümü hakkında ulusal makamlarca yürütülen soruşturma • Soruşturmanın yeterliliğini ve etkililiğini etkileyen çok sayıda eksiklik.

Yazı İşleri Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır. Mahkeme açısından bağlayıcı değildir.

STRAZBURG

14 Nisan 2026

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2026. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Pitek / Türkiye davasında,

Başkan

Arnfinn Bårdsen,

Hakimler

Saadet Yüksel,

Jovan Ilievski,

Péter Paczolay,

Stéphane Pisani,

Juha Lavapuro,

Hugh Mercer

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Andrea Tamietti katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (“İkinci Bölüm”),

Beş Türk vatandaşının (“başvuranlar”) 30 Haziran 2020 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’nin (“Sözleşme”) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvuruyu (no. 27385/20),

Sözleşme’nin 2. maddesine ilişkin şikâyetin Türk Hükümetine (“Hükümet”) bildirilmesine ve başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez ilan edilmesine ilişkin kararı,

Tarafların görüşlerini dikkate alarak,

18 Mart 2026 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından,

Anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvuru, başvuranların eşi ve babası olan Mehmet Pitek’in kim tarafından ateşlendiği tespit edilemeyen ateşli silahtan çıkan mermi neticesinde hayatını kaybetmesi ile ilgilidir. Başvuranlar, Sözleşme’nin 2. maddesine dayanmışlardır

OLAY VE OLGULAR

2. Başvuranlara ilişkin bilgiler (doğum tarihleri ve ikamet yerleri) ek listede yer almaktadır. İlgililer, İzmir Barosuna bağlı Avukat K. Akyüz tarafından temsil edilmişlerdir.

3. Hükümet, Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Abdullah Aydın tarafından temsil edilmiştir.

4. Davaya ilişkin olay ve olgular, aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

5. Bu başvurunun dayanağını oluşturan olaylar, *Elçi/Türkiye* ((k.k.), no. 63129/15, §§ 4-5, 29 Ocak 2019) ve *Ahmet Tunç ve diğerleri/Türkiye* ((k.k.), no. 4133/16 ve 31542/16, §§ 7-8, 29 Ocak 2019) davalarıyla aynı bağlamda gerçekleşmiştir. "Kürt meselesine" barışçıl ve kalıcı bir çözüm bulmak amacıyla 2012 yılı sonunda başlatılan barış süreci sayesinde yaşanan görece sükûnet döneminin ardından, Türkiye'nin güneydoğusundaki güvenlik durumu, PKK'ya (Kürdistan İşçi Partisi) bağlı yasa dışı silahlı gruplar tarafından yürütülen şiddet eylemlerinin artması nedeniyle 2015 yılı yazında kötüleşmiştir. Söz konusu gruplar, silahlı saldırıların yanı sıra, bölgedeki sosyal hayatı ve kamu düzenini bozmayı amaçlayan, bazılarına patlayıcılar yerleştirilmiş hendeklerin kazılması ve belirli mahallelerde sokakların barikatlarla kapatılması gibi diğer yöntemlere de başvurmuşlardır. Bu eylemlere cevaben yetkililer, Ağustos 2015'ten itibaren, mevcut başvurunun temelini oluşturan olayların meydana geldiği Nusaybin ilçesi de dâhil olmak üzere, şehir merkezlerinde sokağa çıkma yasağı ilan etmişlerdir.

6. 3 Nisan 2016 tarihinde saat 10.00 sularında Mehmet Pitek, Nusaybin'in Barış Mahallesi'nde bulunan evlerinin önünde eşi, başvuran Kıymet Pitek ile birlikte oturduğu sırada, kim tarafından ateşlendiği belirlenemeyen ateşli silahtan çıkan mermiyle ölümcül şekilde yaralanmıştır. Acil tıbbi ekip tarafından müdahale edilen Pitek, ambulansla hastaneye kaldırılmış ve burada hayatını kaybetmiştir.

I. CEZA SORUŞTURMASI

7. Olayın bildirilmesi üzerine Nusaybin Cumhuriyet savcısı, olay yerinde ilk incelemeleri yapmak üzere bir teknik ve bilimsel polis uzman ekibi görevlendirmiştir. Söz konusu inceleme neticesinde müteveffanın evinin tam karşısında 1,6 metre yüksekliğinde bahçe duvarı olan tek katlı bir ev bulunduğu, bu evin arkasında üç katlı bir binanın, yanında ise iki katlı başka bir binanın yer aldığı görülmüştür. Uzman ekip, mahallin krokisini çizmiş; fotoğraflar çekmiş ve video kaydı yapmıştır, ardından müteveffanın bedeni üzerinde incelemelerde bulunmak üzere hastaneye gitmiştir.

8. Aynı zamanda, Cumhuriyet savcısı, müteveffanın *ölüm sonrası (post mortem)* muayenesine katılmak üzere Nusaybin Hastanesine gitmiştir. Bu muayene neticesinde hekim, kesin ölüm nedeninin belirlenmesi için klasik otopsi yapılması gerektiği kanaatine varmıştır.

9. Otopsi aynı gün, yine Cumhuriyet savcısı huzurunda Mardin Adli Tıp Kurumunda yapılmıştır. Otopsi raporunda, ölümün ateşli silah yaralanmasına bağlı gelişen masif iç kanama sonucu meydana geldiği, mermi giriş deliğinin oval biçimde ve köprücük kemiğinin 2 cm altında olduğu ve merminin sol göğüs boşluğu içinde kaldığı sonucuna varılmıştır. Otopsi işleminde, müteveffanın vücudundan çıkarılan öldürücü mermi çekirdeğinin izlediği yola ilişkin olarak, merminin sağdan sola ve yukarıdan aşağıya doğru bir seyir izlediği anlaşılmıştır. Otopsi raporunda sonuç olarak, atış mesafesinin tayini için müteveffanın vücudundan çıkarılan mermi çekirdeği üzerinde balistik inceleme; giysileri üzerinde ise kriminal inceleme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir.

10. Vücuttan çıkarılan mermi çekirdeği adli emanete alınmış; ardından bilirkişi incelemesi yapılmak üzere Nusaybin Cumhuriyet savcısına gönderilmiştir.

11. Polis memurları tarafından 7 Nisan 2016, 10 Mayıs 2016 ve 29 Mayıs 2016 tarihlerinde düzenlenen ve aynı ifadeler içeren tutanaklara göre, sokağa

çıkma yasağı halen yürürlükteydi; olay mahallinde ikamet eden hiç kimse olaya tanıklık etmemiştir; olay yerinde ve çevresinde herhangi bir güvenlik kamerası bulunmuyordu ve ayrıca sokağa çıkma yasağı nedeniyle müteveffanın yakınlarıyla herhangi bir temas kurulması mümkün olmamıştır.

12. Müteveffanın giysileri üzerinde 20 Nisan 2016 tarihinde yapılan kriminal inceleme neticesinde, ceketteki mermi giriş deliğinin çevresinde atış artıkları tespit edilmiştir. Bilirkişiler, atış artıklarının dağılım yoğunluğunu göz önünde bulundurarak, söz konusu atışın uzak mesafeden yapıldığı değerlendirmesinde bulunmuşlardır. Yapılan toksikolojik incelemede ise herhangi bir maddeye rastlanmamıştır.

13. 26 Temmuz 2016 tarihinde, sokağa çıkma yasağının kaldırılmasının ardından polis ekipleri olay yerine gitmiştir. Komşularla yapılan görüşmeler neticesinde düzenlenen soruşturma tutanağında polisler, söz konusu tarihte yürürlükte olan sokağa çıkma yasağı nedeniyle olayın tanıklarının bulunmadığını tespit etmişlerdir. Polisler, mahalle muhtarı ile temasa geçtiklerini ve muhtarla birlikte müteveffanın evine giderek başvuran Kıymet Pitek ile görüştiklerini; kendisini müşteki sıfatıyla ifade vermeye davet ettiklerini bildirmişlerdir.

14. Aynı gün başvuran, Nusaybin İlçe Emniyet Müdürlüğüne giderek şikâyetçi olmuştur. Türkçe bilmediğini belirtmesi üzerine başvuran, tercümanlık görevini üstlenen mahalle muhtarının yardımıyla ifade vermiştir. Başvuran, mahallelerinin çatışmalardan etkilenen bölgelerden uzak olduğunu belirterek Nusaybin’de terörle mücadele operasyonları başladığında eşiyle birlikte şehirden ayrılmayıp kalmaya karar verdiklerini açıklamıştır. Ardından olay günü, sokağın diğer tarafında, eşinin karşısında oturduğu sırada bir vızıltı sesi duyduğunu, eşinin göğsünden yaralandığını ve yere yığıldığını gördüğünü beyan etmiştir. Başvurana göre, eşinin evinin önüne oturur oturmaz vurulmuş olması, bir keskin nişancı atışı olabileceğini düşündürmektedir. Son olarak, kendisinin ve eşinin düşmanı olmadığını ve kimseyle bir husumetlerinin olmadığını ifade etmiştir.

15. Polis 28 Temmuz 2016 tarihinde, yukarıda belirtilen tüm işlemleri aktaran bir araştırma tutanağı düzenleyerek Cumhuriyet savcısına iletmiştir. Söz konusu tutanakta polis, başvuranların yakınının ve mahallenin, kolluk kuvvetlerince yürütülen operasyonun hedefinde olmadığını, atışı gerçekleştiren kişi veya kişilerin kimliklerinin tespit edilmesinin mümkün olmadığını ve incelemelerin devam ettiğini belirtmiştir.

16. Başvuranların avukatı 21 Temmuz 2017 tarihinde, Cumhuriyet savcısına ek soruşturma talebi sunarak, Mehmet Pitek'in ölümünden bu yana yaklaşık on altı ay geçmiş olmasına rağmen, ölüm koşullarına ilişkin etkili bir soruşturma yürütülmemiş olmasından yakınmıştır. Avukat, polis tarafından düzenlenen tutanaklarda (yukarıda 11. paragraf) belirtilenlerin aksine, sokağa çıkma yasağı süresince başvuran ve müteveffa eşinin yaşadığı sokakta yirmi kadar ailenin ikamet ettiğini beyan etmiş ve ifadelerinin alınması amacıyla bu kişilerin tespit edilmesini talep etmiştir. Ayrıca, 26 Temmuz 2016 tarihli araştırma tutanağında (yukarıda 13. paragraf) polis memurları ile koşşular arasındaki görüşmelerden bahsedilmesine rağmen görüşülen koşşuların isimlerine yer verilmediğini belirtmiş ve özellikle iki koşşunun dinlenmesini talep etmiştir. Avukat ayrıca, maktulün vücudundan çıkarılan mermi çekirdeği ile karşılaştırılabilmesi amacıyla, olay mahallinin yakınında bulunan görevli polis memurlarının kimliklerinin tespit edilmesini ve görev silahları üzerinde balistik inceleme yapılmasını talep etmiştir. Silahlı grup üyelerine ait ele geirilen silahlar üzerinde de aynı incelemenin yapılmasını talep etmiştir. Avukat, silahlı kuvvetlere mensup keskin nişancıların şehrin birçok yüksek binasında konuşlandırılmış olduğunun kamuoyunca bilindiğini ekleyerek, balistik inceleme yapılması amacıyla bu kişilerin de kimliklerinin tespit edilmesini istemiştir. Bu bağlamda Avukat, olay mahalline kuş uçuşu yaklaşık 700 metre mesafede, 27 Mayıs Caddesi 17 numarada bulunan sekiz katlı bir binaya işaret ederek, silahları üzerinde balistik inceleme yapılabilmesi için bu binada silahlı kuvvetlere mensup keskin nişancıların konuşlandırılıp konuşlandırılmadığının araştırılmasını

talep etmiştir. Ayrıca, söz konusu binaya başka şahısların girip girmediğinin ve binayı kullanıp kullanmadığının da araştırılmasını istemiştir. Son olarak Avukat, başvuran Kıymet Pitek'in silah patlaması duymadığını, yalnızca bir vızıltı sesi duyduğunu belirterek keskin nişancılar tarafından susturucu takılmış silahların kullanılmış olup olmadığının araştırılmasını talep etmiştir.

17. Cumhuriyet savcısı 31 Temmuz 2017 tarihinde, başvuranların avukatının talebi üzerine, atışın yapıldığı yerin tespit edilebilmesi amacıyla olay mahallinde ayrıntılı araştırma yapılması için polis ekiplerine talimat vermiştir. Ayrıca, olay anında ve sonrasında olay yerinde bulunan şahısların kimliklerinin tespit edilerek ifadelerinin alınması amacıyla başvuran Kıymet Pitek'in beyanına başvurulmasını talep etmiştir.

18. 15 Ağustos 2017 tarihinde başvuran Kıymet Pitek'in polis tarafından yeniden ifadesi alınmıştır. Başvuran, bazı ayrıntılar eklemekle birlikte önceki beyanlarını (yukarıda 14. paragraf) doğrulamıştır. Bu bağlamda başvuran, eşi vurulduğunda bağırmaya başladığını ve ardından şokun etkisiyle bayıldığını ifade etmiştir. Polis ekipleri ve ambulansın geldiğini, ayrıca komşuları A.S. ve D.S. ile babası ve amcasını hatırladığını belirtmiştir. Ardından, olay anında sokakta (birinin tam kimliğini, diğerinin ise sadece adını verdiği) iki komşusunun daha bulunduğunu ve eşinin vurulması sonrasında bu şahısların kendi evlerine sığındıklarını beyan etmiştir. Olay günü mahallelerinde kolluk kuvvetlerince yürütülen herhangi bir operasyon olmadığını, operasyonların yürütüldüğü mahallelerin evlerinden uzakta olduğunu ve dikkatini çekebilecek herhangi bir tuhaflık fark etmediğini yinelemiştir. Atışın evlerinden yaklaşık 700 metre uzaklıktaki binanın çatısından gelmiş olabileceğinden şüphelendiğini ekleyen başvuran, eşine kimin ateş ettiğini görmediğini tekrarlamıştır. Başvuran, eşinin ölmeden önce bu binadaki hareketlilikten bahsettiğini ve bu binadan korktuğunu söylediğini; ancak bina içinde birini gördüğüne dair bir beyanda bulunmadığını ifade etmiştir.

19. 23 Ağustos 2017 tarihinde başvuranın babası ve amcasının polis tarafından ifadeleri alınmış; ilgili kişiler, Mehmet Pitek'in ölüm koşullarına

dair bilgilerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Olay yerine vardıklarında, maktulün çoktan hastaneye nakledilmiş olduğunu belirtmişlerdir. Polis ayrıca, başvuran Kıymet Pitek'in ifadesinde belirttiği iki komşunun da ifadesini almıştır. Bahse konu komşular ifadelerinde, başvuran Kıymet Pitek'in yardım çağrısı üzerine olay yerine geldiklerini ve başvuranların yakınının hangi koşullar altında yaralandığını bilmediklerini beyan etmişlerdir.

20. Cumhuriyet savcısı 6 Aralık 2017 tarihinde, olayın fail veya faillerinin tespit edilmesi amacıyla polisten sıkı bir soruşturma yürütmesini; özellikle atışın yapıldığı yerin araştırılmasını ve bu bağlamda başvuran Kıymet Pitek'in de katılımıyla yer gösterme işlemi yapılmasını istemiştir. Cumhuriyet Savcısı, istenen işlemlerin yerine getirilmemesi durumunda adli işlem yapılacağına dair ihtar da talebine eklemiştir.

21. Polis 23 Mart 2018 tarihinde, başvuran Kıymet Pitek eşliğinde olay yerine gitmiş; mahallin krokisini çizmiş, fotoğraflar çekmiş ve görüntü kaydı almıştır. Başvuran Kıymet Pitek bu vesileyle, eşinin sigara içmek için evin önüne çıktığını ve bir tabureye oturduğunu aktarmıştır. Kendisi de sokağın diğer tarafına, eşinin karşısına oturmuştur. Eşi tam sigarasını yakacağı sırada bir acı çığlığı atmış, sendeleyerek ayağa kalkıp evin içine girmeye çalışmış ve giriş kısmında yere yığılmıştır. Başvuran, herhangi bir silah patlaması duymadığını, sadece bir vızılı sesi duyduğunu yinelemiştir.

22. Cumhuriyet savcısı 21 şubat 2019 tarihinde, yapılan tüm araştırmalara rağmen atışı gerçekleştiren failin tespit edilemediğini kaydederek, daimi arama kararı vermiştir.

II. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAşVURU

23. 18 Aralık 2018 tarihinde, ceza soruşturması devam etmekteyken, başvuranlar Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunmuşlardır.

24. Başvuranlar, yetkilileri etkili bir soruşturma yrtmemekle suçlamışlardır. Bu bağlamda, keskin nişancıların muhtemel sorumluluğu gündeme getirilmiş olmasına rağmen hiçbir kolluk görevlisinin ifadesinin alınmadığını ve müteveffanın vücudundan çıkarılan mermi çekirdeği (yukarıda 9. paragraf) zerinde balistik inceleme yapılmadığını beyan etmişlerdir. Ölüm tarihi ile Anayasa Mahkemesine yapılan başvuru arasında geçen uzun sreye (otuz üç ay) rağmen, delil toplama konusundaki çabaların yetersizliği nedeniyle soruşturmada hiçbir ilerleme kaydedilmediğini savunmuşlardır. Ayrıca, yer gösterme işleminin ancak Cumhuriyet savcısının ikinci talimatı (yukarıda 20 ve 21. paragraflar) zerine gerçekleştirildiğini ve savcı tarafından istenen diğer soruşturma işlemlerinin halen yerine getirilmediğini ileri sürmüşlerdir.

25. Başvuranlar ayrıca, yetkilileri, Nusaybin’de kolluk kuvvetlerinin operasyon yürüttüğü bölgeler arasında yer almayan mahallelerde yaşayanların hayatını korumaya yönelik tedbirler almamış olmakla suçlamışlardır.

26. Anayasa Mahkemesi, 31 Ocak 2020 tarihli kısa kararla başvuranların başvurusunu kabul edilemez bulmuştur. Anayasa Mahkemesi bu kararı verirken, elindeki bilgileri dikkate alarak ve şikâyet konusu olayların kendi yetki alanı kapsamında olduğu ölçüde, Anayasa’nın yaşam hakkını güvence altına alan 17. maddesi anlamında Devletin yükümlülüklerinin ihlal edildiğine dair herhangi bir emare bulunmadığını belirten standart bir ifade kullanmıştır.

III. TAM YARGI DAVASI

27. Başvuranlar 9 Mayıs 2017 tarihinde, öncelikle kusur sorumluluğu, ikincil olarak ise kusursuz sorumluluk ilkeleri uyarınca tazminat talebinde bulunarak Mardin İdare Mahkemesinde tam yargı davası açmışlardır.

28. Başvuranlar, kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik kamu hizmetinin ifasında idarenin ağır kusuru bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu bağlamda başvuranlar, idarenin, kolluk kuvvetlerinin operasyon yürüttüğü bölgeler arasında yer almayan mahallelerde yaşayanların hayatını korumaya yönelik tedbirler almadığını ileri sürmüşlerdir. İdarenin durumu gereği gibi değerlendirmemiş ve üzerine düşen tedbirleri almamış olmasının ağır kusur teşkil ettiği kanaatine varmışlardır. Başvuranlar, operasyonun yürütülmesinden önce, bu mahallelerde yaşayanların hayatını korumak amacıyla bir tampon bölge oluşturulması, tahliye ve nakil işlemlerinin planlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini değerlendirmişlerdir. Oysa başvuranlara göre, bu anlamda hiçbir tedbir alınmamıştır. İdarenin, sokağa çıkma yasağı kapsamında gerekli tedbirleri almış olması halinde yakınlarının yaşamını yitirmeyeceğini savunmuşlardır.

29. Başvuranlar, ikincil olarak ve İdare Mahkemesinin kusur sorumluluğunu kabul etmemesi durumunda, başvuranlar, bir kusursuz sorumluluk türü olan sosyal risk ilkesi uyarınca zararlarının tazmin edilmesini talep etmişlerdir.

30. Mardin İdare Mahkemesi, 31 Ekim 2018 tarihli kararla, sosyal risk teorisi uyarınca idarenin kusursuz sorumluluğunun bulunduğunu kabul etmiştir.

31. Mardin İdare Mahkemesi, başvuranların yakınının, terör örgütü üyelerinin etkisiz hale getirilmesi, patlayıcılarla tuzaklanmış barikat ve hendeklerin imha edilmesi, kamu düzeninin sürdürülmesi ile vatandaşların can ve mal güvenliğinin korunması amacıyla ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında, evinin önünde kim tarafından ateşlendiği belirlenemeyen bir ateşli silahtan çıkan mermiyle ölümcül şekilde yaralanarak hayatını kaybettiğini tespit etmiştir. Bu koşullar altında, idare, başvuranların yakınının ölümüyle meydana gelen zararlardan kusur sorumluluğu rejimi çerçevesinde sorumlu

tutulamasa bile, sosyal risk ilkesi temelinde sorumludur ve oluşan zararları tazmin etmekle yükümlüdür.

32. Mardin İdare Mahkemesi, ekonomik destekten yoksun kalma nedeniyle uğranılan maddi zarar için başvurulara, talep tarihinden itibaren işletilecek temerrüt faiziyle birlikte 370.411 Türk lirası (TL – İdare Mahkemesinin karar tarihindeki döviz kuruyla yaklaşık 59.085 avro) ve manevi zarar için 80.000 TL (yaklaşık 12.760 avro) tazminat ödenmesine karar vermiştir.

33. İdare 15 Ağustos 2019 tarihinde, başvurulara 557.955 Türk Lirası söz konusu tarihte yaklaşık 89.300 avroya tekabül etmekteydi) ödeme yapmıştır.

34. Bölge İdare Mahkemesi 15 Mart 2021 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını kaldırmıştır.

35. Bölge İdare Mahkemesi, 17 Temmuz 2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun'un, terör eylemleri nedeniyle meydana gelen zararların tazmini istemli başvurularda, idari yargı mercilerince bu Kanun'un uygulama alanı dışında sosyal risk ilkesinin uygulanması olanağını ortadan kaldırdığını tespit etmiştir. Sosyal risk ilkesinin terör eylemleri bağlamında 5233 sayılı Kanun kapsamına dahil edilmiş olması dikkate alındığında, bu ilkeye dayalı tazminat taleplerinin anılan Kanun çerçevesinde karara bağlanması gerektiğini kaydetmiştir. Bununla birlikte, 5233 sayılı Kanun'un, sosyal risk ilkesinin uygulanması haricinde, 6 Ocak 1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca nedensellik bağına dayalı kusur sorumluluğu kapsamında bir tazminat davası açılmasına engel teşkil etmediğini kaydetmiştir.

36. Bölge İdare Mahkemesi buna ek olarak, öncelikle kusur sorumluluğunun uygulanması için gerekli koşulların oluşup oluşmadığının araştırılması, bir kusurun bulunmaması halinde ise davanın 5233 sayılı Kanun gereğince karara bağlanması gerektiği kanaatine varmıştır.

37. İdare Mahkemesinin tespitlerini (yukarıda 31. paragraf) yeniden ele alan Bölge İdare Mahkemesi, idarenin kusur sorumluluğuna gidilemeyeceğini değerlendirmiştir.

38. Ayrıca, başvuranların maddi zarara ilişkin taleplerinin, terör eylemlerinden kaynaklanan sosyal riskleri düzenleyen 5233 sayılı Kanun temelinde incelenmesi; manevi zarara ilişkin taleplerinin ise, sosyal risk ilkesi uyarınca genel hükümler çerçevesinde karara bağlanması gerektiği kanaatine varmıştır.

39. Bölge İdare Mahkemesi, başvuranlara müştereken, maddi zarar için 32.640 Türk lirası (Bölge İdare Mahkemesinin karar tarihindeki döviz kuruyla yaklaşık 3.600 avro) ve manevi zarar için 210.000 Türk lirası (yaklaşık 23.170 avro) ödenmesine karar vermiştir. Bu tutarlara, ön idari başvuru tarihi olan 26 Eylül 2016'dan itibaren işletilecek temerrüt faizi eklenmiştir.

40. Mahkemenin elindeki son bilgilere göre, Bölge İdare Mahkemesinin 15 Mart 2021 tarihli kararına karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine, Ağustos 2024 itibarıyla yargılama süreci Danıştay önünde halen derdesttir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

41. Başvuranlar, yakınlarının, kendilerine göre bir cinayet neticesinde gerçekleşen ölümüyle ilgili olarak, yetkilileri soruşturma yürütme usuli yükümlülüğünü yerine getirmediğini iddia etmişlerdir. Başvuranlar ayrıca, Devleti, yakınlarının yaşamını koruma konusundaki pozitif yükümlülüğünü yerine getirmemekle suçlamaktadırlar. Başvuranlar, Sözleşme'nin 2. maddesine dayanmışlardır. Bu maddenin somut olayla ilgili kısmı aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. (...)”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

42. Hükümet, başvurular tarafından açılan tam yargı davasının halen Danıştay önünde derdest olması nedeniyle (yukarıda 40. paragraf), iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümete göre, ilgili kişilerin şikâyetlerinin incelenmesine ve kendilerine yeterli bir tazmin sunulmasına imkân tanınması bakımından bu dava, etkili bir hukuk yoludur. Hükümet ayrıca, Mahkemenin dikkatini, başvuruların, Danıştay önündeki yargılamanın sonuçlanmasının ardından Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunma imkanına sahip olacakları hususuna çekmektedir. Bu bağlamda Hükümet, başvuruların açtığı tam yargı davasının sonucunun beklenmesi gerektiği kanaatindedir.

43. Başvuranlar, Hükümetin itirazına yanıt vermemişlerdir. Bununla birlikte başvurular, tam yargı davası kapsamında İdare Mahkemesi tarafından hükmedilen tazminat tutarının, Bölge İdare Mahkemesi tarafından azaltıldığını (yukarıda 39. paragraf) ve bu kararın Danıştay tarafından onanması halinde, fazla ödemeyi geri ödemek zorunda kalacaklarını açıklamaktadırlar. Bölge İdare Mahkemesi tarafından ödenmesine hükmedilen miktarın halihazırda yalnızca 914 avroya tekabül ettiğini ve Danıştay önündeki temyiz incelemesinin yaklaşık üç buçuk yıldır devam ettiğini belirtmektedirler.

44. İç hukuk yollarının tüketilmesi konusundaki genel ilkeler, *Cenevre Sendikal Eylem Topluluğu (CGAS)/İsviçre* [BD] (no. 21881/20, §§ 138-145, 27 Kasım 2023) kararında özetlenmiştir. Mahkeme ayrıca, Sözleşme’nin 2. maddesinin, Devleti kendi yetki alanı altındaki kişilerin yaşamını korumak için gerekli tedbirleri almaya zorunlu kıldığını; bu maddenin, kişiye karşı işlenen ihlallere karşı caydırıcı somut bir ceza mevzuatı yürürlüğe koyma ve bu ihlalleri önlemek, bastırmak ve cezalandırmak üzere tasarlanmış bir

uygulama mekanizmasına dayanma yoluyla yaşam hakkını sağlama görevini Devlete yüklediğini hatırlatmaktadır. Söz konusu yükümlülük, bir bireyin şüpheli koşullar altında ölümcül şekilde yaralandığına inanmak için sebeplerin bulunduğu durumlarda, ilgilinin hayatına kastettiği iddia edilen fail devlet görevlisi olmasa dahi, zımnen etkili bir resmi soruşturma yürütülmesini gerektirmektedir (*Mustafa Tunç ve Fecire Tunç/Türkiye* [BD], no. 24014/05, § 171, 14 Nisan 2015 ve *Kolevi/Bulgaristan*, no. 1108/02, § 191, 5 Kasım 2009 ile burada yer alan diğer atıflar).

45. Mahkeme ayrıca, ölümün bir kaza veya başka bir kasıtsız eylemden kaynaklandığının en başta ve açık bir şekilde saptanmadığı ve olay ve olgular ışığında öldürme ihtimalinin en azından savunulabilir olduğu durumlarda, Sözleşme'nin, ölüm koşullarını aydınlatmak üzere asgari etkililik kriterlerini karşılayan bir soruşturma yürütülmesini gerektirdiğini de hatırlatmaktadır (*Mustafa Tunç ve Fecire Tunç*, yukarıda anılan karar, § 133 ve *Al/Türkiye*, no. 4904/20, § 64, 4 Temmuz 2023).

46. Somut olayda Mahkeme, Mehmet Pitek'in ölüm koşullarının başından beri yeterince açık bir şekilde tespit edilmediğini gözlemlemektedir. Farklı tezler öngörülebilmektedir ve başlangıç aşamasında, öldürme tezi de dahil olmak üzere bunların hiçbirisi açıkça inandırıcılıktan yoksun değildir. Dolayısıyla Devletin, bir soruşturma yürütme yükümlülüğü bulunmaktaydı. Yetkililerin tazminat ödüyor olması, onları tek başına usuli yükümlülüklerinden muaf tutamaz (*Mustafa Tunç ve Fecire Tunç*, yukarıda anılan karar, § 134 ve *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, *Erkan/Türkiye* (k.k.), no. 41792/10, §§ 61-62, 28 Ocak 2014). Bu nedenle, olası bir adam öldürme vakası söz konusu olduğunda, idari yargı önündeki bir tazminat davasının etkili bir hukuk yolu teşkil ettiği kabul edilemez; zira böyle bir dava, gerektiği takdirde, sorumluların tespit edilmesini ve cezalandırılmasını sağlayamaz. Bu bağlamda başvuranlar, ceza soruşturmasının etkili olmadığına ilişkin şikâyetini Mahkeme'ye taşımak için tam yargı davasının sonuçlanmasını beklemek zorunda değildirler.

47. Bu itibarla Mahkeme, başvuruların ceza soruşturmasının etkili olmadığına ilişkin şikâyetleri bakımından, Hükümet tarafından ileri sürülen itirazı reddetmektedir.

48. Bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun ve Sözleşme'nin 35. maddesinde belirtilen başka bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığını saptayan Mahkeme, şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

49. Mahkeme bununla birlikte, Devletin, başvuruların yakınının yaşamını koruma yükümlülüğünü yerine getirmediğine ilişkin şikâyeti bakımından başka bir değerlendirmenin ağır bastığı kanaatindedir. Mahkeme bu noktada, başvuruların, yetkilileri, terörle mücadele operasyonlarından etkilenmeyen mahallelerde yaşayanların güvenliğini sağlamak için yeterli önleyici tedbirler almamakla suçladıklarını kaydetmektedir.

50. Mahkeme, ölümün kasten meydana gelmediği ve Sözleşme'nin 2. maddesinden doğan pozitif yükümlülüklerin ifasındaki muhtemel ihmaller nedeniyle Devletin sorumluluğunun doğabileceği koşullarda gerçekleştiği durumlarda, sorumluların ihmal teşkil eden eylem veya ihmallerinin ölüme doğrudan katkıda bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla makamlarca yürütülen soruşturmanın, mutlaka bir ceza soruşturması biçiminde yürütülmesinin gerekmediğini kaydetmektedir: Bu tür durumlarda hukuk veya disiplin yargılaması yeterli olabilir (bk. diğer kararlar arasında, kişilerin başkaları tarafından işlenen şiddet eylemlerine karşı korunması yükümlülüğünün makamlarca ihlal edildiği iddialarına ilişkin olarak: *Mastromatteo/İtalya* [BD], no. 37703/97, §§ 89-90 ve 94-96, AİHM 2002-VIII, *Branko Tomašić ve diğerleri/Hrvatistan*, no. 46598/06, § 64, 15 Ocak 2009 ve *Maiorano ve diğerleri/İtalya*, no. 28634/06, §§ 127-128, 15 Aralık 2009; bir polisin öldürüldüğü terörle mücadele operasyonunun planlanması ve yürütülmesindeki ihmal iddialarına ilişkin olarak; *Ribcheva ve diğerleri/Bulgaristan*, no. 37801/16 ve diğer 2 başvuru, § 129, 30 Mart 2021; patlamamış askeri mühimmatların imhasına ilişkin mevzuatın uygulanmasında Devlet görevlilerinin ihmali söz konusu olduğunda idari

tazminat yolunun uygunluğu ve etkililiği hakkında; *Hayri Aslan ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), no. 18751/05, 30 Kasım 2010; *Akdemir ve Evin/Türkiye*, no. 58255/08 ve 29725/09, §§ 53, 55 ve 65, 17 Mart 2015; ve *zgç/Türkiye* (k.k.), no. 39649/10, §§ 45-46, 11 Ekim 2016; deprem bağlamında, tazminat amaçlı bir hukuk davasının, olay ve olgular ile sorumlulukları tespit etme ve Sözleşme'nin 2. maddesi amaçları bakımından başvuranlara uygun bir tazminat sağlama imkânı zerine: *İstanbulu ve Aydın/Türkiye* (k.k.), no. 20793/07 ve 29240/07, §§ 37 ve 41, 29 Eylül 2015).

51. Mahkeme, başvuranların, Devletin, yakınlarının yaşamını koruma yükümlülüğünü yerine getirmediğine ilişkin şikâyetlerini, İdare Mahkemesi önünde açtıkları tam yargı davasında kullandıkları aynı ifadelerle kendi önüne taşıdıklarını gözlemlemektedir (yukarıda 27 ve 28. paragraflar). Nitekim başvuranlar, ceza soruşturması devam ederken, yakınlarının ölümü nedeniyle uğradıkları zararın tazmin edilmesi amaçıyla İdare Mahkemesine başvurmuşlardır; başvuranlar idareyi, kolluk kuvvetlerinin operasyon yürütmediği mahallelerde yaşayan kişileri korumaya yönelik önlemler alma yükümlülüğünü yerine getirmemekle suçlamışlardır (yukarıda 28. paragraf). ldrc atışın sorumlularının tespit edilmesini ve cezalandırılmasını amaçlayan ceza soruşturmasından farklı olarak, idari başvuru, emniyet ve güvenliğin sağlanmasına yönelik kamu hizmetinin yürütülmesinde, Mehmet Pitek'in ölümüne sebebiyet vermiş olabilecek bir ağır kusur bulunup bulunmadığının araştırılmasını amaçlamaktaydı. Bu hukuk yolunu kullanmakla başvuranlar, hiç kuşkusuz bu yolun, Devletin, yakınlarının yaşamını koruma yükümlülüğünü yerine getirmediğine ilişkin şikâyetlerini giderebilecek nitelikte olduğu ve makul bir başarı şansı sunduğu kanaatine varmışlardır. Bu bağlamda, İdare Mahkemesinin ilgili kişileri haklı bulduğu ve kendilerine maddi ve manevi zararları karşılığında tazminat ödenmesine hükmettiği kaydedilmelidir (yukarıda 32. paragraf). Başvuranların da belirttiği üzere (yukarıda 39. paragraf), İdari İştinaf Mahkemesinin, ilk derece mahkemesince hükmedilen maddi tazminat tutarının azalttığı doğru olsa da

ilgili kişilerin Danıştay önünde yaptıkları temyiz başvurusunun, Mahkeme'nin elindeki son bilgilere göre halen derdest olduğu tespit edilmelidir (yukarıda 40. paragraf). Mahkeme, idari yargı mercileri öncelikle bir değerlendirmede bulunmadan, Sözleşme'nin 2. maddesinin esas yönü bağlamındaki şikâyetin esasına ilişkin bir inceleme yapamaz. Somut olayda, başvuranların, yakınlarının ölümünü önlemeye elverişli uygun tedbirlerin alınmadığına ilişkin iddiaları ile idari yargı mercilerince verilecek yargısal karar ayrılmaz bir bütün teşkil ettiğinden, Mahkeme, başvuranların şikâyetinin vaktinden önce yapıldığı kanaatindedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, *Önkol/Türkiye*, no. 24359/10, § 74, 17 Ocak 2017; *Ata/Türkiye* (k.k.), no. 30798/10, § 29, 20 Eylül 2016 ve *Süleyman Ege/Türkiye*, no. 45721/09, § 49, 25 Haziran 2013).

52. Bu itibarla Mahkeme, Hükümet'in tam yargı davası yolunun tüketilmediğine ilişkin ilk itirazını, Devletin, Mehmet Pitek'in yaşamını koruma yükümlülüğünü yerine getirmediği iddiasına ilişkin şikâyet bakımından kabul etmektedir. Başvurunun bu kısmı, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle reddedilmelidir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

53. Başvuranlar, yetkililerin, yakınlarının ölümünün aydınlatılmasını sağlayacak etkili bir soruşturma yürütmedikleri hususunda şikâyet etmektedirler.

54. Başvuranlar, yakınlarının kimliği belirsiz bir kişi tarafından öldürülmüş olmasına rağmen, dosya kapsamında olayın bir terör eylemi olduğunu kanıtlayan somut bir delil bulunmadığı kanaatindedirler. Olayın, kolluk kuvvetlerinin terörle mücadele operasyonlarını yürüttüğü alanın dışında kalan ve mutlak kontrolü altında olduğu bir mahallede gerçekleştiğini

ifade etmektedirler. Ayrıca, başvuran Kıymet Pitek'in ifadesinde, eşinin keskin nişancılar tarafından vurulmuş olabileceğini belirtmesine rağmen, soruşturma makamlarının hiçbir kolluk görevlisinin ifadesine başvurmadığını, müteveffanın vücudundan çıkarılan mermi çekirdeği üzerinde balistik inceleme yapılmadığını ve avukatlarının taleplerine rağmen hiçbir soruşturma işleminin gerçekleştirilmediğini ileri sürmektedirler. Başvuranlara göre bu unsurlar, yakınlarının güvenlik güçlerince öldürüldüğü yönünde şüphe uyandırmaktadır.

55. Hükümet ise Mehmet Pitek'in öldüğü gün ceza soruşturması açıldığını ifade etmekte ve gerçekleştirilen tüm soruşturma işlemlerini sıralamaktadır. Yetkili makamların soruşturmayı zor şartlar altında (sokağa çıkma yasağı bağlamında ve güvenlik operasyonları devam ederken) yürüttüğünü ve ölüm olayını aydınlatmak için gerekli tüm makul tedbirleri aldıklarını değerlendirmektedir. Başvuranların soruşturmaya katılımı hususunda ise Hükümet, başvuran Kıymet Pitek ile onun tarafından bildirilen kişilerin ifadelerinin alındığını, başvuranların avukatının soruşturma dosyasına erişim sağladığını ve sunduğu talepler sayesinde soruşturmaya katılabildiğini belirtmektedir.

56. Hükümet, ilk soruşturmanın, sokağa çıkma yasağı ve devam eden terör faaliyetleri nedeniyle olay yerine erişimin kısıtlı olduğu bir bağlamda yürütüldüğünü vurgulamaktadır. Hükümete göre, bu zorlu koşullar soruşturma makamlarının çalışmalarını etkilemiştir; her ne kadar bazı soruşturma işlemleri olaydan hemen sonra gerçekleştirilmiş olsa da, öngörülemeyen ve yoğun terör saldırılarının yaşandığı bir ortamda, bazı soruşturma işlemlerinin sonradan ve aşamalı olarak yapılmasını normal karşılamaktadır. Hükümet, soruşturma makamlarının başvuranların yakınının ölümüyle ilgili koşullara dair mümkün olduğunca delil toplamaya çalıştığını, ancak tüm çabalarına rağmen ateş eden kişinin henüz tespit edilemediğini değerlendirmektedir. Hükümet bu noktada, asgari etkililik kriterini karşılayan incelemenin nitelik ve derecesinin davanın koşullarına bağlı olduğunu

hatırlatmaktadır. Sonuç olarak Hükümet, Mahkeme’yi Sözleşme’nin 2. maddesinin ihlal edilmediğine karar vermeye davet etmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

57. Bir soruşturmanın etkililik kriterleri ve soruşturma makamların bağımsızlığına ilişkin genel ilkeler hususunda Mahkeme, *Ramsahai ve diğerleri/Hollanda* ([BD], no. 52391/99, §§ 324-325, AİHM 2007-II), *Giuliani ve Gaggio/İtalya* ([BD], no. 23458/02, §§ 298-306, AİHM 2011 (alıntılar)) ve *Mustafa Tunç ve Fecire Tunç/Türkiye* (yukarıda anılan, §§ 169-182) kararlarına atıfta bulunmaktadır.

58. Somut olayda, Cumhuriyet savcısı olaydan derhal haberdar edilmiş ve Mehmet Pitek’in ölümüyle ilgili olarak *resen* (*ex officio*) resmi bir soruşturma başlatılmıştır. Olayın gerçekleşme koşullarının tespiti için temel teşkil eden ilk soruşturma tedbirleri aynı gün alınmıştır: Uzman polis ekibi, araştırma ve olay yeri incelemesi yapmak üzere olay yerine gitmiş; fotoğraf çekimi, kroki çizimi ve video kaydı işlemleri gerçekleştirmiştir. Otopsi yapılmış; bu sayede kesin ölüm sebebi belirlenmiş ve Mehmet Pitek’in ölümüne yol açan mermi çekirdeği vücuttan çıkarılmıştır. Son olarak, atış mesafesinin belirlenmesi amacıyla müteveffanın giysileri üzerinde kriminal inceleme yapılmasına karar verilmiştir (yukarıda 7-12. paragraflar).

59. Bununla birlikte, olayın vahametini ve başvuranların yakınının hangi koşullar altında hayatını kaybettiğine ışık tutulması için bazı elzem soruşturma işlemlerinin gerçekleştirilme zorunluluğuna rağmen, soruşturmanın yürütülmesinde çeşitli gecikme ve ihmaller tespit edilmiştir.

60. Mahkeme öncelikle, soruşturma makamlarının olayların hemen ardından hiçbir tanığın ifadesini almadığını ve özellikle de kilit tanık olan başvuran Kıymet Pitek’i dinlemeyi ihmal ettiklerini gözlemlemektedir. Olayın tek görgü tanığı olan Kıymet Pitek, ancak olaydan yaklaşık dört ay sonra, 25 Temmuz 2016 tarihinde polis tarafından dinlenmiştir (yukarıda 14. paragraf). Dava dosyasının incelenmesi, makamların, başvuranın ifadesini

neden olayın gerçekleştiği gün veya takip eden günlerde alma yoluna gitmediklerini anlamayı gerçekten mümkün kılmamaktadır. Dosya kapsamındaki unsurlardan, sokağa çıkma yasağının kaldırılmasının ardından polis memurlarının başvuranın ikametgahına gittikleri ve kendisini emniyete ifade vermeye davet ettikleri anlaşılmaktadır. Bu bekleme süresi zarfında polis, sokağa çıkma yasağının halen yürürlükte olduğunu ve olay yerinde ikamet eden hiçbir şahsın olaya tanıklık etmediğini belirten, birbirinin aynı ifadelerle kaleme alınmış tutanaklar düzenlemekle yetiniyor gibi görünmektedir. Ayrıca, sokağa çıkma yasağının devam ettiği gerekçesiyle müteveffanın yakınlarıyla temas kurulamadığını, herhangi bir ayrıntıya yer vermeksizin açık olmayan ifadelerle belirtmiştir; örneğin polis memurlarının başvuran Kıymet Pitek'in ikametgahına gidip gitmedikleri veya kendisiyle görüşüp görüşemedikleri konusunda hiçbir bilgi vermemiştir.

61. Mahkeme, başvuran Kıymet Pitek'in 25 Temmuz 2016 tarihinde alınan bu ilk kısa ve öz beyanından sonra, yaklaşık bir yıl boyunca hiçbir soruşturma işleminin yapılmadığını kaydetmektedir. Ancak başvuranların avukatının ek soruşturma talebi üzerine (yukarıda 16. paragraf) Cumhuriyet savcısı, başvuranın yeniden ifadesinin alınmasına ve ateş edilen noktayı tespit edebilmek amacıyla olay yerinde ayrıntılı incelemeler yapılmasına karar vermiştir. Böylelikle, başvuranın biraz daha ayrıntılı beyanı ile bazı komşuların ifadeleri, olaydan bir yıl dört ayı biraz aşkın bir süre sonra alınabilmektedir (yukarıda 17-19. paragraflar).

62. Bununla birlikte, Mehmet Pitek'in ölümüne yol açan ateşin hangi koşullar altında gerçekleştiğini aydınlatmaya elverişli diğer elzem soruşturma işlemleri gerçekleştirilmemiştir.

63. Mahkeme, başvuranın 15 Ağustos 2017 tarihli ikinci ifadesinde (yukarıda 18. paragraf) isimlerini verdiği ve beyanlarına göre olay sırasında sokakta bulunan iki tanığın hiçbir zaman dinlenmediğini kaydetmektedir. Dosya kapsamı, polisin, bu kişileri bulmak ve ifadelerine başvurmak için en

azından bir teşebbüste bulunup bulunmadığını bilmeye imkân vermemektedir.

64. Mahkeme ayrıca, Cumhuriyet savcısının 31 Temmuz 2017 tarihli açık talebine (yukarıda 17. paragraf) rağmen, ateş edilen noktanın tespit edilmesini sağlayabilecek araştırmaların yapılmadığını kaydetmektedir. İlk talebinden yaklaşık altı ay sonra, Cumhuriyet savcısı, ateş eden failin kimliğinin tespiti, özellikle silahın nereden ateşlendiğinin araştırılması ve bu bağlamda başvuranın katılımıyla bir yer gösterme işlemi yapılması amacıyla yeniden titiz bir soruşturma yürütülmesini istemiştir. Söz konusu bu talep, istenen soruşturma işleminin yerine getirilmemesi halinde adli işlem yapılacağına dair bir ihtar da içermektedir (yukarıda 20. paragraf). Polis, ancak bu ikinci talep üzerine 23 Mart 2018 tarihinde başvuran ile birlikte olay yerine gitmiştir; bu yer gösterme işlemi sırasında ilgilinin beyanları alınmış; olay yerinin krokisi çizilmiş, fotoğraflar çekilmiş ve görüntü kaydı alınmıştır (yukarıda 21. paragraf).

65. Mahkeme bununla birlikte, soruşturmacıların, öldürücü merminin izlediği yolu belirlemeye çalışmadıklarını, oysa bu sayede, atış yapan kişinin konumunun tespit edilebileceğini kaydetmektedir. Oysa atış anında maktulün kesin konumu gibi (evinin önünde, eşinin karşısında bir taburede oturmaktaydı), vücudundan çıkarılan merminin izlediği yol da bilinmekteydi (sağdan sola ve yukarıdan aşağıya doğru – yukarıda 9. paragraf). Soruşturmacılar, ilgilinin, olay yerinden birkaç yüz metre uzaklıkta bulunan yüksek bir binadan ateş edilmiş olabileceği yönündeki iddiasını doğrulamaya imkân verecek hiçbir araştırma yapmamış gibi görünmektedir.

66. Öldürücü atışın kaynağının tespit edilmesine ilişkin bu eksiklikler, bir başka çarpıcı ihmal ile birlikte seyretmektedir. Maktulün vücudundan çıkarılan mermi çekirdeği üzerindeki balistik inceleme gerek resen gerekse başvuranların avukatının açık talebi üzerine (yukarıda 16. paragraf) yapılmamıştır. Oysa böyle bir inceleme, öldürücü atışın yapıldığı silahın türünün, hatta mermi çekirdeğinin incelemeye elverişli olması ve silahın

karakteristik izlerini taşıması halinde, kullanılan silahın tespit edilmesine imkân sağlayabilecek kıymetli bilgiler sunabilirdi (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis), Mansuroğlu/Türkiye*, no. 43443/98, § 92, 26 Şubat 2008); bunun yanı sıra, atışın yapıldığı konumu belirlemek amacıyla atış mesafesi ve merminin izlediği yolun tespit edilmesinde soruşturma makamlarına muhtemelen yardımcı olabilirdi.

67. Mahkeme, başkaca bir delil unsuru bulunmaması sebebiyle, gerek mermi çekirdeği üzerindeki balistik incelemenin gerekse merminin izlediği yola ilişkin araştırmaların, atışın kaynağının anlaşılmaması bakımından büyük önem taşıdığı kanaatindeydi. Özellikle, balistik inceleme neticesinde elde edilecek olan öldürücü merminin izlediği yola dair kıymetli açıklamalar (bilhassa merminin başvuranların yakınına isabet etmeden önce bir nesneye çarpıp sekip sekmediği hususu), ölümcül yaralanmanın kasıtlı olup olmadığının belirlenmesine muhtemelen imkân sağlayabilirdi. Öte yandan, soruşturmacılar ölümcül atışın yapıldığı noktayı tespit etmiş olsalardı, silah ve (kovanlar üzerinde parmak izi bulunması ihtimali nedeniyle) muhtemelen atışı yapan kişi hakkında değerli ipuçları sunabilecek olan kovani bulabilir veya atışı yapan kişinin bulunmasına yarayacak diğer delil unsurlarını toplayabilirdi.

68. Öte yandan dosyada, soruşturmanın herhangi bir aşamasında, soruşturma makamlarının olay yerinin yakınında görevli kolluk kuvveti mensuplarının bulunup bulunmadığını tespit etmeye, bu kişilerin ifadelerini almaya ya da silahları üzerinde balistik inceleme yapmaya çalışıp çalışmadıkları hususunda hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Aynı durum, silahlı grup üyelerinden ele geşirilen silahlar için de geşerlidir. Mahkeme, Mehmet Pitek'in vücudundan çıkarılan mermi çekirdeğinin balistik incelemesiyle birlikte bu tür tedbirlerin, olayların ortaya çıkarılması bakımından anlamlı bilgiler sağlayabileceği kanaatindeydi.

69. Oysa Mahkeme'nin kanaatine göre, bu soruşturma tedbirlerinin alınması zaruri idi; ancak geçerli bir neden olmaksızın bunlar alınmamıştır.

Bu durum, soruşturmanın ihtilaf konusu olayın meydana geldiği koşulları tüm yönleriyle aydınlatma ve gerektiği takdirde, ateş eden kişinin kimliğini tespit etme kabiliyetini ciddi şekilde zayıflatmıştır.

70. Hükümet, makamların, bazı soruşturma işlemlerinin yerine getirilmesi sırasında sokağa çıkma yasağı ve terörle mücadele operasyonlarından kaynaklanan zorluklarla karşılaştıklarını beyan etmektedir (yukarıda 56. paragraf). Mahkeme, bu koşulların bazı soruşturma işlemlerinin icrasını güçleştirebileceğini kabul etse de balistik inceleme yapılmamış olması noktasında, soruşturma makamlarının elinde otopsi sırasında maktulün vücudundan çıkarılan mermi çekirdeğinin bulunduğunu (yukarıda 9. paragraf) belirtmek gerekir. Mahkeme, Hükümet tarafından ileri sürülen gerekçelerin bu incelemenin yapılmasını ne ölçüde engelleyebileceğini anlayamamaktadır. Aynı şekilde, Hükümet tarafından ileri sürülen nedenler olay yerine intikali zorlaştırmış olsa dahi Mahkeme, tarafların olayın meydana geldiği mahallenin terörle mücadele operasyonlarının kapsamı dışında olduğu konusunda hemfikir olduklarını kaydetmektedir. Dahası, ileri sürülen bu gerekçeler, sokağa çıkma yasağı sırasında bir teknik ve bilimsel polis uzman ekibinin olay yerine gitmesine engel teşkil etmemiştir (yukarıda 7. paragraf). Esas sorun, Hükümet tarafından tanımlanan zorluklardan kaynaklanmamaktadır. Nitekim, soruşturmacıların hiçbir şekilde, atış yapan kişinin konumunu belirlemeye ve bu vesileyle başvuranın iddialarını doğrulamaya çalışmadıkları görülmektedir. Son olarak Mahkeme, sokağa çıkma yasağının, soruşturma makamlarının başvuranın ifadesini almasına bu denli uzun bir süre (olaydan yaklaşık dört ay sonra, yukarıda 14 ve 60. paragraflar) engel teşkil etmiş olabileceğini de kabul edemez. Bu nedenle Mahkeme, Hükümet tarafından ileri sürülen ne sokağa çıkma yasağının ne de terörle mücadele operasyonlarının, soruşturmanın yürütülmesinde tespit edilen eksiklikleri haklı çıkarabileceği kanaatindedir.

71. Mahkeme son olarak, 23 Mart 2018 tarihinde gerçekleştirilen yer gösterme işleminden (yukarıda 21. paragraf) yaklaşık bir yıl sonra

Cumhuriyet savcısının, yapılan tüm araştırmalara rağmen atışı yapan kişinin tespit edilmediğini belirterek bir daimî arama kararı verdiğini (yukarıda 22. paragraf) kaydetmektedir. Cumhuriyet savcısı, Mehmet Pitek'in ölüm koşullarını daha fazla aydınlatmaya çalışmamıştır. Bu bağlamda, Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararın, daha önce soruşturmacılara yönelik talepleri ve atış yapan kişinin kimliğini tespit etme yönündeki iradesiyle tezat oluşturduğunun altını çizmek gerekmektedir (yukarıda 17 ve 20. paragraflar).

72. Yukarıdaki hususlar ışığında Mahkeme, ulusal makamlarca yürütülen soruşturmanın, soruşturmanın yeterliliğini ve etkililiğini etkileyen çok sayıda eksiklik içerdiği kanaatindedir.

73. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 2. maddesi usul yönünden ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

74. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Eğer Mahkeme, bu Sözleşme ve Protokolleri'nin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

75. Başvuranlar, maddi destekten yoksun kalma nedeniyle uğranılan maddi zarar için 117.447 avro ve maruz kaldıklarını düşündükleri manevi zarar karşılığında 250.000 avro tazminat talep etmektedirler.

76. Hükümet, Mahkeme'yi, bu talepleri reddetmeye davet etmektedir.

77. Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin yalnızca usul yönünden ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatmakta (yukarıda 73. paragraf) ve başvuranların, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi zarar arasında bir nedensellik bağı bulunduğunu kanıtlayamadıkları kanaatine varmaktadır. Bu nedenle Mahkeme, bu bağlamdaki talebi reddetmektedir.

Bununla birlikte Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlal edilmesinin, başvurular açısından belli bir manevi zarara yol açtığını ve ulaştığı ihlal tespitinin tek başına bu zararı tazmin etmeye yetmeyeceğini kabul etmektedir. Bu itibarla Mahkeme, hakkaniyete uygun olarak, başvuranlara manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, müştereken 10.000 avro ödenmesinin uygun olduğu kanaatindedir.

B. Masraf ve Giderler

78. Başvuran, Mahkeme önünde yürütülen yargılama kapsamında yapmış oldukları masraf ve giderler karşılığında 5.585 avro talep etmektedirler. Başvuranlar, taleplerini desteklemek için İzmir Barosu'nun avukatlık asgari ücret tarifesine atıfta bulunmaktadır.

79. Hükümet, bu taleplerin aşırı ve dayanaksız olduğu kanaatindedir.

80. Mahkeme'nin içtihadına göre, bir başvurana yalnızca, masraf ve giderlerinin gerçekliğini, gerekliliğini ve miktarlarının makul niteliğini ispatlaması durumunda bu masraflar iade edilebilmektedir.

Mahkeme, somut olayda, kendisine sunulan belgeleri ve yukarıda belirtilen kriterleri dikkate alarak, başvuranlara, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, tüm masraf ve giderler için 1.000 avro ödenmesini makul bulmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönü bağlamındaki şikâyetle ilgili olarak kabul edilebilir; geri kalan kısmının ise kabul edilemez olduğuna;
2. Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlal edildiğine;

3.

- a) Davalı Devlet tarafından başvuranlara müştereken, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden Türk lirasına çevrilmek üzere aşağıda belirtilen miktarların ödenmesine:
 - i. Manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 10.000 avro (on bin avro);
 - ii. Başvuranlar tarafından bu meblağ üzerinden ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, masraf ve giderler için 1.000 avro (bin avro);
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu tutarlara, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

4. Adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 14 Nisan 2026 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Andrea Tamietti
Yazı İşleri Müdürü

Arnfinn Bårdsen
Başkan

PİTEK / TÜRKİYE KARARI

EK

Başvuranların Listesi

Başvuru No. 27385/20

No.	Adı Soyadı	Doğum/Kayıt Yılı	Uyruğu	İkamet Yeri
1.	Kıymet PİTEK	1971	Türk	Mardin
2.	Berivan PİTEK	2003	Türk	Mardin
3.	Dilan PİTEK	1998	Türk	Mardin
4.	Kemal PİTEK	1999	Türk	Mardin
5.	Nergiz PİTEK	1995	Türk	Mardin